

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo

Prilagajanje podnebnim spremembam

Spoštovani mag. Bojan Kumer, minister za okolje, podnebje in energijo,

Pred nekaj dnevi se je zaključil Svetovni vrh o podnebnih ukrepih – COP28, ki ga je gostil Dubaj, ZAE. Predsednik Evropskega sveta Charles Michel je v svojem govoru na plenarnem zasedanju konference COP28 pozval k odločnejšemu in hitremu ukrepanju na svetovni ravni, da bi dvig globalne temperature omejili na 1,5 °C.

Na spletni strani ministrstva, ki ga vodite, piše, da so

»podnebne spremembe že tu, meritve kažejo na znaten trend dvigovanja temperature zraka, priča smo vse pogostejšim in obsežnejšim ekstremnim vremenskim dogodkom. Po ocenah znanstvenikov skoraj zagotovo ne bomo dosegli cilja Pariškega sporazuma o omejitvi dviga globalne temperature znatno pod 2 °C glede na predindustrijsko dobo, kar pomeni, da lahko v prihodnosti pričakujemo večje in močnejše izražene spremembe podnebja.«¹

Evropska komisija je v začetku leta 2021 sprejela **Strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam**², v kateri v uvodu ugotavlja, da je treba ukrepati **zdaj**. Evropska agencija za okolje (v nadaljevanju: EEA) je vzpostavila spletno platformo za izmenjavo orodij, strokovnih podlag in znanja za Evropo, odporno na podnebne spremembe, ClimateADAPT. Kot je razvidno iz pregleda po državah članicah EU, se Slovenija uvršča med tiste države članice, ki Komisiji še niso predložile nacionalne strategije oziroma načrta prilagajanja podnebnim spremembam. Poleg Slovenije nacionalne strategije / načrta prilagajanja podnebnim spremembam, niso sprejele le še tri države: Nemčija, Madžarska in Bolgarija.³

EEA je pred dvema mesecema objavila poročilo o gospodarski škodi zaradi ekstremnih vremenskih in podnebnih dogodkov v Evropi⁴, v katerem ugotavlja, da gospodarski stroški zaradi vremena in podnebnih sprememb z leti naraščajo in da so v obdobju od 1980 do 2022 v državah EU povzročili za 650 milijard evrov škode. Po podatkih EEA o višini stroškov ekstremnih vremenskih in podnebnih dogodkov na prebivalca pa se Slovenija - s 3.542 evrov

¹ Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, [Prilagajanje podnebnim spremembam](#).

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij, Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam, COM(2021) 82 final, 24.2.2021.

³ ClimateADAPT, Country Profiles, <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/countries-regions/countries>.

⁴ European Environment Agency, Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe, 6.10.2023, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related>.

gospodarske škode na prebivalca - uvršča v sam vrh v EU⁵. Glede na to, da študija EEA zajema obdobje 1980-2022, analizirani podatki ne zajemajo škode, ki so jo povzročile letošnje poplave in poletna neurja. Če bi študija vključevala tudi škodo neurij, poplav in plazov, ki so Slovenijo prizadeli od začetka poletja 2023, bi bila ocenjena materialna in gospodarska škoda še bistveno višja.

Prebivalci in prebivalke Slovenije si bomo leto 2023 zapomnili kot leto streznitve, ko smo se zavedeli, kako ranljivi smo na podnebne spremembe. Žal moramo ugotoviti, da katastrofa, ki je doletela več deset tisoč prebivalk in prebivalcev in ki je povzročila ogromne gospodarske izgube, ni »še ena naravna nesreča«, ki je nismo mogli preprečiti ali pa vsaj ublažiti. Namreč, ta katastrofa je posledica odlašanja in prelaganja nujnega ukrepanja s strani vseh vlad, ki so se zvrstile od leta 2015, ko je bil sprejet paket multilateralnih sporazumov in zavez, med katerimi so najpomembnejši: **Sendajski okvir za zmanjšanje tveganja nesreč**, **Agenda za trajnostni razvoj in cilji trajnostnega razvoja do leta 2030** ter **Pariški sporazum o podnebnih spremembah**. Blaženje in prilagajanje na škodljive posledice podnebnih sprememb je ena osrednjih zahtev vseh navedenih dokumentov.

Konec leta 2016 je nastal **Strateški okvir prilagajanja podnebnim spremembam** (v nadaljevanju: SOPPS),⁶ ki mu vse do danes ni sledil - z dokumentom sicer predvideni - podrobnejši izvedbeni načrt ukrepov in dejavnosti po sektorskih politikah:

»Dejavnosti za uspešno prilagajanje vplivom podnebnih sprememb zahtevajo tudi več truda za zagotovitev financiranja, predvsem sredstev za pripravo in izvedbo posameznih ključnih ukrepov ter izkoriščanje sinergij med posameznimi politikami in ukrepi s področja podnebnih sprememb oziroma, širše, trajnostnega razvoja. Ob tem je pomembno tudi pravočasno, celovito in kakovostno izvajanje veljavne zakonodaje, uveljavljenih postopkov ter s sredstvi in politično voljo podprtih odločitev države za zagotavljanje dolgoročne varnosti in blaginje državljanov. S tem dokumentom usmerjamo trud za usklajeno delovanje države v to smer.«

Kot je razvidno iz **Resolucije o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050**, ki povzema ugotovitve osnutka **Poročila o izvajanju SOPPS v obdobju 2016-2020**, ključni ukrepi SOPPS za prilagajanje podnebnim spremembam, ki naj bi jih Slovenija realizirala do leta 2020, niso bili izvedeni:

»Osnutek Poročila o izvajanju SOPPS v obdobju 2016–2020 (od sprejetja v decembru leta 2016) kaže različen nivo uspeha pri izvajanju posameznih korakov. Najuspešnejše je bilo vključevanje prilagajanja podnebnim spremembam v strateško načrtovanje, vključevanje v evropske in mednarodne dejavnosti, zagotavljanje podnebnih storitev in koraki glede na izdelavo analize stanja na področju izobraževanja. Izvajanje nekaterih korakov je bilo ocenjeno kot le delno uspešno, na

⁵ N1 Info, Slovenija na neslavnem prvem mestu: milijarde evrov škode zaradi vremena, 4.12.2023, <https://n1info.si/novice/slovenija/slovenija-na-neslavnem-prvem-mestu-milijarde-evrov-skode-zaradi-vremena/>.

⁶ Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOPE/Okolje/Podnebne-spremembe/SOzP.pdf>.

Več informacij:

 pr@vesnazelenastranka.si

 069 838 825

 vesnazelenastranka.si

primer okrepljena raba instrumentov PVO in CPVO, medresorsko sodelovanje, povezovanje zbirk podatkov in komunikacijske aktivnosti. Kot večinoma neuspešno je bilo ocenjeno povezovanje z lokalno in regionalno ravno (nacionalna kontaktna točka ni bila ustanovljena) in zasebnim sektorjem ter aktivnosti vzpostavitve rednega sodelovanja med raziskovalci in odločevalci (podnebni portal ni bil vzpostavljen). Ključen dosežek je bilo pomembno povečanje sredstev za namene prilagajanja, največji neuspeh pa izostanek napredka pri pripravi kazalnika in ocen ranljivosti. Te aktivnosti so se s sprejetjem ReNPVO20-30 prestavile v naslednja leta, kar je skladno s pričakovanimi obveznostmi v okviru nove zakonodaje EU na področju podnebnih pravil.»⁷

Ob tej priložnosti opozarjamo tudi, da predlog **Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih virov** (v nadaljevanju: ZORF), ki ga je vlada 23. novembra 2023 posredovala v zakonodajni postopek po nujnem postopku in brez sodelovanja civilne družbe, lahko predstavlja tveganje na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Ukrepi, zlasti pa investicije, usmerjene v krepitev odpornosti infrastrukture na podnebne spremembe, posegajo v Podnebni zakon, ki je še v pripravi. Sprejem ZORF bi bilo potrebno predhodno uskladiti s Podnebnim zakonom.

Med investicijami, ki jih predlaga ZORF in predstavljajo visoko tveganje za doseganje podnebnih ciljev, najbolj izstopa izgradnja cestno infrastrukturnega projekta oziroma izgradnja 3. razvojne osi (68. člen). Opozarjamo, da ZORF v nobeni določbi ne zavezuje investitorjev, da morajo načrtovane investicije temeljiti na načelu »da ne škoduje bistveno« in da morajo krepiti podnebno odpornost infrastrukture.

Spoštovani minister,

na vas se obračamo, ker ste odgovorni tako za energetske kot tudi za okoljsko in podnebno politiko. Z odločitvami, ki jih sprejemamo danes, oblikujemo tudi prihodnost našega gospodarskega sistema in načina življenja prihodnjih generacij. Načrtovanje odločne in uspešne podnebne politike nalaga tudi preobrazbo obstoječega modela upravljanja in financiranja, ki se je v kontekstu zaostrovanja podnebnega zloma izkazal kot neučinkovit, netransparenten in krivičen.

Bojimo se, da bomo z ZORF ponavljali nepopravljive napake iz preteklosti, ki so rezultirale v zgrešenih investicijah: prednostno vlaganje v izgradnjo cest in zanemarjanje železniške mreže, TEŠ6, kanal CO ipd. Zato predlagamo, da pristojno ministrstvo vzpostavi učinkovit mehanizem upravljanja z javnimi in zasebnimi finančnimi sredstvi za obnovo in razvoj, tako da bodo vsi razpoložljivi viri naloženi strateško in trajnostno.

---

⁷ Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050, Poglavje 5.1 Stanje, <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO131>.

Več informacij:

 pr@vesnazelenastranka.si

 069 838 825

 vesnazelenastranka.si

Spoštovani minister,

pozivamo vas, da v skladu s pooblastili, ki jih imate kot minister, pristojen za podnebje, preprečite naložbe države v netrajnostno infrastrukturo, s katero so nas slovenske vlade v preteklih desetletjih potiskale v odvisnost od infrastrukture in tehnologij, ki vzdržujejo netrajnostne vzorce na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju. Gre za »učinek zaprtega sistema«, ki preprečuje uvajanje energetske bolj učinkovitih in manj potratnih tehnologij. Namreč, infrastruktura in oprema, v katero vlagamo danes, bo v povprečju delovala naslednjih trideset let oziroma do leta 2050, ko naj bi svet na globalni ravni dosegel podnebno nevtralnost.

Če teh odločitev ne sprejmete, boste slovenski javnosti pokazali, da ste sicer sposoben minister za energetiko, vendar da okolje in boj proti podnebnim spremembam za vas nista prioriteta. S tem boste nadaljevali tradicijo preteklih ministrov in vlad, ki so storile premalo za prilagajanje podnebnim spremembam, kar se danes odraža v prej omenjenih ugotovitvah študije EEA. Ob tem se morate zavedati, da je med vami in vašimi predhodniki bistvena razlika, in sicer, da so najhujše poplave prizadele Slovenijo v času vašega mandata. Zato je čas sprenevedanja in prelaganja odgovornosti nepovratno mimo. Kot je pred tremi leti zapisala Evropska komisija v svoji strategiji: **treba je ukrepati zdaj.**

S spoštovanjem,

VESNA - zelena stranka

V Zagorju, 7. decembra 2023

Urša Zgojznik
sopredsednica

Uroš Macerl
sopredsednik

Poslano:

- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, gp.mope@gov.si

V vednost:

- Kabinet Predsednika Vlade RS, gp.kpv@gov.si
- Državni zbor RS, gp@dz-rs.si
- Poslanske skupine, ps-svoboda@dz-rs.si, matej.kumerdej@dz-rs.si, terezija.trupi@dz-rs.si, eva.zunkovic@dz-rs.si, alan.medves@dz-rs.si, petra.jamnik@dz-rs.si, mojca.setinc-pasek@dz-rs.si
- Mreža Plan B za Slovenijo, info@umanotera.org
- Zavod center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij, info@cnavos.si
- Zagovorniki okolja, info@zagovorniki-okolja.si
- Mediji

Več informacij:

 pr@vesnazelenastranka.si

 069 838 825

 vesnazelenastranka.si